

Sosiaali- ja terveysministeri
Maria Guzenina-Richardson

Sosiaali- ja terveysministeriö

Vetoamus ministerille ikälain valmistelussa huomioitavaksi

Pääkaupunkiseudun vanhusneuvostot ovat kokoontuneet 3.11.2011 keskustelemaan ikälain valmistelusta ja lakiluonnoksesta annetuista lausunnoista.

Vanhusneuvostot ovat tyytyväisiä siitä, että lain valmistelu on käynnissä. Laki on tärkeä ja odotettu, sillä vanhuspalveluista annetut laatusuositukset ovat monin paikoin jääneet toteutumatta.

Tulevan lain toimeenpanosta tulee aiheutumaan kustannuksia kunnille, mutta laki tulee myös aiheuttamaan toisaalla säästöjä.

Tärkein seuraus lain toimeenpanosta on vanhusväestön elämänlaadun paraneminen ja turvallisuuden lisääntyminen.

Vanhusneuvostot haluavat kiinnittää lain valmistelun jatkotyöskentelyssä huomiota seuraaviin seikkoihin:

- Lain ikämääritelmät koetaan tulkinnanvaraisiksi. Esitämme, että lainlaatija käyttää oikeusministeriön lausunnossaan antamaa tulkintaa. Myös toimintakyky tulee huomioida iän lisäksi lain kohderyhmää määriteltäessä.
- Vanhusneuvostot toivovat, että laissa määriteltäisiin tarkemmin vanhusneuvostosta. Vanhusneuvoston tulee olla ikäihmisten asiantuntijaelin, jonka jäsenet tulee nimetä laajapohjaisesti, ei vain poliittisen taustan mukaisesti. Vanhusneuvoston tehtävänä tulee olla lausuntojen antaminen, esitysten ja aloitteiden teko. Vanhusneuvostolle tulee olla oikeus saada tarvitsemansa tieto vanhusten oloihin vaikuttavista hankkeista. Vanhusneuvosto on toimiessaan oivallinen asiantuntija lautakunnille ja valtuustolle.
- Vanhusneuvostot ovat edelleen sitä mieltä, että kuntaan tulee nimetä vanhusasiamies. Vanhusasiamiehen tulee työskennellä yhteistyössä kunnan kaikkien hallintokuntien kanssa.
- Lakiluonnoksessa mainittu vanhusasioiden/vanhuspalvelujen koordinaattori on vastuultaan ja toimivallaltaan epämääräinen.
- Kunnan vanhuspalveluohjelman tulee kattaa kaikki hallintokunnat, ei vain sosiaali- ja terveystointia.

- Palvelusopimuksen sitovuus tulee määritellä. Onko sopimus valituskelpoinen päätös vai suositusluonteinen asiakirja? Palvelusopimukseen liittyy nyt myös asiakkaan maksupäätös, joka on asiakasta sitova. Palvelujen hinnoittelu on myös saatava yhtenäiseksi.
- Henkilöstön rakenteesta ja mitoituksesta on annettava sitovat määritelmät. Vaara, että minimi muuttuu maksimiksi on olemassa, mutta ainakin minimi olisi silloin kaikkialla turvattu.
- Palvelujen päätöksen teon ja järjestämisen aikarajat tulee tarkistaa alaspäin. Kokemuksesta tiedämme, että takarajat muodostuvat niukassa palvelujen tarjontatilanteessa ainoiksi toteutettaviksi aikarajoiksi. Lakiluonnoksen yhteensä seitsemän kuukauden odotusaika palvelun piiriin pääsemiseksi on vanhukselle liian pitkä.
- Henkilökunnan ilmoitusvelvollisuus epäkohdista on uusi tapa valvoa laatua. Ajatus on hyvä ja nykykokemuksen mukaan erittäin tärkeä, mutta kuinka tämä käytännössä olisi toteutettavissa?

Edellä mainittujen näkökohtien lisäksi vanhusneuvostot toivovat, että ikälaki huomioisi jollakin tavalla myös omaishoidon ja sen kehittämistarpeet.

Ikälain säädöksiä tulee tarkentaa asetuksella.

Lisätiedot:

Eija Bärlund-Toivonen
Helsingin vanhusneuvoston sihteeri
PL 7350
00099 Helsingin kaupunki
puhelin 310 42837
eija.barlund-toivonen@hel.fi

Terhi Koulumies
Puheenjohtaja
Helsingin vanhusneuvosto

Olli Männikkö
Puheenjohtaja
Espoon vanhusneuvosto

Simo Hiekkalinna
Puheenjohtaja
Vantaan vanhusneuvosto

Göran Lagerman
puheenjohtaja
Kauniaisten vanhusneuvosto